

هاتن ژۆن تورکهکان (گورگه له بۆری برسی)

هه مەرەشید هه رهس - که نه دا

hharas@gosympatico.ca

خویناویتترین میژوو، ئەمڕۆشی لەسەر بێت، میژوو پانتۆرانیزم، ئەمانە لە کرۆکی شۆفینیه تورکهکانی دەولەتی عوسمانییه وه سەرچاوهیان گرتوووه، سولتانهکانی ئەو ئیمپراتۆرییه ته بهو هه ممو خوینرێژی و زۆرداریه یانه وه، حالیان به دهست ئەمانه وه حه لوه للی بوو، تاسالی ۱۹۰۹ دوایین سولتانی عوسمانیان ترۆ کردو، له و کاته وه ئەمانه به هه ممو شیوهیه کی دیندانه له منه ی ئەوه دان له هه ر قوژبنیکی ئەم جیهانه دا تورکمانیکی تیدا بێت، ئەمان داگیربکه ن و له وولاتیکی یه کگرتویی ترکدا کو یان بکه نه وه. ته نانه ت چاویان نه ک هه ر له وولاتیکی وه ک نازه بابیجانه، به لکو ئەمهنده ره گه زپه رستن، چاویان بریوه ته وولاتانیکی وه ک رپوسیاو چینیش و ده لێن ئەو ناوچانه ی تورکیان تیدا ده ژنی ئەوانه خاکی تورکن و ئەبێت بینه وه سه ر وولاتی تورک.

(زیاکۆیک ئالپ) فه یله سووفی پانتۆرانیزم، فه لسه فه که ی له سه ر ئەوه دارشتوو ه که به زۆری چه کو خوینرێشتن هه ممو جیهان بکه نه تورک، ئینجا نه وم دولی نه وه شوینپی ئەم خوینرێژه یان هه لگرت و هه زارانی وه ک جه مال خوینرێژه که مال ئەتاتورک، عیسمه ت ئینۆنۆ، عه دنان مه نده ریس، جه مال کۆرسیل و تا ده گاته سه ر سلیمان دیمیریل، بلن د ئەجه وید تانسۆ چیلەر و ئینجا ئەم سه رۆکانه ی ئیستایان، جا ئەمانه به درۆوه له سه ل له مپه ری راسته وه، بۆ ئەوه په ری چه پ دینۆ ئەچه نه به لام له کڕۆکدا هه ر هه مان دیندانه و راسته و چه پیا یان بۆ نییه هه ر وه ک کلش هه رگیز تاکه و تاک نابن، نمونه ش بۆ ئەمه مسته فا که مال له سه ره تای سللانی بیسته وه خو ی کردبوو به پشتوپه نای کۆمۆنیسته کانی سو فیه ت و له لایه که وه پاساوی بۆ لینین ده هی نایه وه، له لایه کی تره وه کۆمۆنیسته تورکه کانی سه رکوت ده کرد، به رامبه ر به کوردیش بێنا بروانه لای کۆمۆنیسته کان ده یانکردنه دره به گ و فیودال، لای رۆژئاوا ییبه کانی ش ده یانکردنه کۆمۆنیست و نژ به ئیمپریالیست، یا لای رۆژئاوا به ئیسلام، لای ئیسلامیش به کافر، خویشیان ئەوه تا به ئیستاشه وه هه ر سه رده مه ی بالۆره بۆ بۆچوونیک لیده ده نه که له ناوه رۆکدا هه ر هه ممو بۆچوونیکیان ته نها مانه وه یانه و که لبه تیزکردنه بۆ گیانی کورد و په لاماردان و فراوانکردنی ئەو وولاتی له سه ر خوینی نه ته وه کانی کورد و ئەرمه ن و گریک و لاز قوتیان کردۆته وه. جا ئەمانه هه رچه نده پڕوپاگهنده ی هه ر فه لسه فه و بۆچوو و دین و ئیمانیک بکه ن، هه ر هه مووی رو به و میژوو ته نها گه واهی بۆ خوینرێشتیان ئەدات، هه ر هه ممو فۆتۆکۆپی ئەتاتورک و سیاسه تی پانتۆرانیزم، که تائینستا ملیۆنه ها کوردیان هاویشتۆته ئە و پیناوه وه. ته نانه ت ده توانین بلیین: شۆفینیه عاره به کان و فارسه کانی ش له و ده رگا یه وه هاتنه ژوو ره وه بۆ خوینرێشتن و پاکتا وکردنی کورده که ئەمان زۆر له میژۆ خستوو یانه ته سه ر پشت. نمونه شمان بۆ ئەمه، چجای کۆکۆزییه کانی دیاربه کرب وان، ناگره قوچ گیری. . . . . هتد، سالی ۱۹۳۶ له دژی شو رشی ده رسیم که زانیان هیچ ریگه یه ک نه ما بۆ دلمرکاندنه وه ی هاتن نامه ردانه بۆ یه که م جار له میژووی جینۆسایدا گازی ژه هراویان دژی کورد به کاره ینا، هه زاره ها بێتاوانیان به و شیوه یه کوشت. سیاسه تی تورکاندنی، به شیوه ره گه زپه رستانه و مله ورییه که ی بېگومان پیش علره باندن و فلرساندن په نگی دایه وه و پیاده کرا. ئیستاشی له سه ربیت له هیچ قوژبنیکی ئەم زه مینه دا نه ته وه یه کی وه ک کوردی بن دهستی ترک نییه، به و مه ره یه برابیت، رسوا، به شخوراو، لاره ملبیت.

ئەمڕۆ هه ر هه ممو جیهانی مۆرین و ده ولەتانی ئەوروپا، به ربیلاوترین هی رشی ره خنه یان بۆ تورک ده رباره ی چه وساندنه وه ی کورد برده مو، که چی می شیک میوانیان نییه و، رۆژ له دوا ی رۆژ زیاتر به ناخی جه ره تاوی ره گه زپه رستیدا دژی کورد ئەچه نه خواره وه.

خۆ ئەگه ر هه ر لایه نیکی دزیوی ئەمانه له هه ر رپویه که وه، نژی کورد بگرین، یا میژووی ژیلنی هه ر یه ک له قه سابه کانی ئەم قوتابخانه ی پانتۆرانیزمه تاوتوئ بکه ین، ئەوا نه له ووتن، نه له نووسین، نه له شروقه کردن و لیکۆلینه وه دیت و نه ده چیت به می شکی ئەوه دا له نزیکه وه نه یانناسیت.

ده ئیستاش وائهمانه به ره و بلشور دین، ده یانه ویت ئەوه ی به عس بپینه کرا ئەمان به ئاسانی ئەنجامی بدن، واهاتن ده یانه ویت مه لا ئیدریسی به دلایه ی دروستیکه نه وم و بۆ کوردستانی باشوور پيشوازیان بکات و له سه ر سینی زپ کلبی ده رگای باشووریان بۆ به ریت. بۆ یه زدان شیریکی تر ده گه رین، خیانه ت و ناپاکی له کورد و وولاتی کورد بکات و شو رشی باشووریان بۆ بتورکیتیت. بۆ مه لا خه تییه کی تر منه یانه، له دژ به ره نگار بوونه وه یان ته لاقی کورد بخت. بۆ دیاب ئاغایه کی تر عه ودالن، براهه تی ئەو زه رووانه بۆ خوینی کورد مسوگه ر بکات.

تۆ بلی. . . . . سه یه !!! تۆ بلی کورد نه ته وه یه کی هینده که په واله بیت؟

خۆ ئەگه ر و ابیت، ده با پیرۆزمن بیت کۆیله یی، نۆشی گیانمان بیت لاره ملیو نۆکه ری. . . . .

خۆ ئەگه ر و ابیت، بژی یه زدان شیر و دیاب ئاغا و مه لای خه تی و مه لا ئیدریسی به دلایه ی. . . به خیربیت ئوردوی مه غول و ته ته ر بۆ ئابروو بردن و پۆمه ت نه هیشتن و کاولکاری. ئە ی ئەوه نییه چه ند له میژۆ ئاوو هه واو شوینه وارمان بۆ گه راکانیان له بار کردوو، زوو بتروو کین و بکه ونه چالاک ی.

كوردینه بۆنی خیانهت ئەكهم.
ناپاکی خۆیمان نیشان دەدا. له چاوشۆپی هەندیكدا یەزدان شیر بەرجهسته بۆتهوه.
له بهراووردی لرفه و شالۆوی شهپۆلی جهملوهری ههولێر و ئهوهی سلیمانیدا، گومان جهرگم گیره ئەکات.
هۆ نهتهوم ستهمدیده کهم، ئەمرۆ رۆژی ئەوهیه جیاوازی دهنگی نهعهرته و نووزهی مهراییی بکهین، نووزهی پارانیهوه بۆ
مانهوه، ههركهسێ ووتی: كوردینه مشتێ لهخاکمان، خهرواری له شهرفمانه و بهری له دوزمن گرت، ئەوهیان راست ئەکات.
ئهوهی له ژێر لپویشهوه منجهمنجی کرد و خۆیشی نهیزانی ووتی چپو، دوزمنی باوه کوشتهمانی کرده که له گه به سه زمانه وم
ئهوهیان بئیکومانمان ئەکا، کهول به سه وزی فرۆشتوینی، خو بهم فرۆشتنهشیان، ئیتر تاماوین خۆمان ناکرینهوه.
ئهگه وانیهه فهرموو روونبه رهوه. روونبه رهوه ئەگینا وهك دانیکی کلۆر له ناو دمی نهتهوه کهما، کاتی هه لکیشانته.

تیبینی کوردستان نیت:

ئهم نووسینه دهبرینی بیروبۆچونی خاوه نه کهیهتی، کوردستان نیت له ناوه رۆکه که ی بهرپرسیار نییه. ۲۰۰۳-۳-۷